

A magasvérnyomás-betegség jellemzői terhességben

Írta: Prof Dr. Rigó János

Hypertonia Magazin 2012/4.

Kategória: Hipertónia és társbetegségek

A terhesség alatt kialakuló magas vérnyomás speciális állapot, mert egyaránt befolyásolhatja az anya és a magzat egészségi állapotát. A várandósság alatt magas vérnyomásról beszélünk, ha a vérnyomás értéke eléri vagy meghaladja a 140/90 Hgmm-es értéket. A különböző típusú és súlyosságú hipertónia a terhes nők közel 15 százalékát érinti.

A terhesség alatti hipertónia sajátossága, hogy fiatal, többnyire egészséges nőkben lép fel, általában a terhesség második felében kezdődik és szülést követően az esetek többségében megszűnik. Időtartama rövid, általában néhány hétig tart. Mindezek ellenére hirtelen fellépő súlyos szövődmények is jelentkezhetnek, különösen akkor, ha a vizeletben fehérje is kimutatható. A szakmai nyelv ezt az állapotot korábban toxémiának hívta, napjainkban preeklampsziának nevezi. Számos tényező ismert, amely mellett a terhesség alatti magas vérnyomás kialakulásának a kockázata növekszik. Ezek közül kiemelendő az elhízás, az előrehaladott anyai életkor, a megelőző terhességben fennállt magas vérnyomás. Érdekes, hogy a várandós nő első fokú rokonságában (édesanya, édesapa, édestestvérek) 50 éves életkor előtt előforduló hipertónia vagy más szív-érrendszeri betegség, pl. szívinfarktus, agyvérzés, mélyvénás trombózis is fokozza a terhesség alatti vérnyomás-emelkedés kockázatát. Sajnos nem áll rendelkezésünkre olyan gyógyszer, amely a nagy kockázatú csoportba tartozó várandós nők esetén biztosan képes megelőzni az egyik legveszélyesebb terhességi hipertónia forma kialakulását, a preeklampsziát. Leginkább a kis dózisú aszpirinkészítménytől várható védő hatás, de egyes tanulmányok a kalciumfelvétel növelése esetén is megfigyelték e kórkép ritkább kifejlődését.

A preeklampszia kialakulásának egyik bevezető tünete lehet a vizenyő (ödéma), amely korlátozódhat a végtagokra, de megjelenhet testszerte is. Az ödéma klasszikus jele az ujjbenyomatot megtartó bőr pl. az alsó végtagon. Annak ellenére, hogy a várandós nők 60–70 százalékánál észlelhető különböző mértékű ödéma, amelynek az esetek jelentős részében nincs kóros következménye, mégis tanácsos rendszeresen ellenőrizni a vérnyomást az esetleges hipertónia mielőbbi felismerése céljából. Ha kialakult a magas vérnyomás, a továbbiakban a vizelet fehérjetartalmának rendszeres ellenőrzése fontos feladat, ami egyszerű papír tesztsíkkal is elvégezhető a terhes nő otthonában.

A magas vérnyomás mellett kialakuló fehérjeürítés valószínűsége a terhességi kor előrehaladtával csökken. Míg a 30. terhességi hét előtt jelentkező hipertóniában az esetek csaknem felében jelenik meg fehérjeürítés, addig a 38–40. terhességi hét között kialakuló magas vérnyomás esetén ez az arány 10 százalék alatti.

A hipertóniás várandós nőnek fontos tudnia, hogy fejfájás, látászavar, fulladás, gyomortáji vagy jobb bordaív alatti fájdalommal azonnal orvoshoz kell fordulni. A magas vérnyomáshoz társuló fehérjeürítés és a szubjektív tünetek részletes kivizsgálást indokolnak, ezért a várandós nő kórházi ellátást igényel. Fontos, hogy megfelelő időben kerüljön a beteg felvételre, mert a preeklampsziás

állapot lefolyása nem prognosztizálható, az egész szervezetet érintő hirtelen, életveszélyes szövődmények léphetnek fel, mint pl. az eklampsziás rángógörcs, a HELLP-szindróma (a vörösvérsejtek szétesésével, májbántalmakkal, csökkent vérteljesítéssel járó állapot), máj-, vese-, tüdőbetegségek stb., melyek azonnal ellátást igényelnek. Az anya mellett a magzat is veszélyeztetett, a leggyakoribb problémát a koraszülés és a magzatnövekedés elmaradása jelenti. E súlyos betegség végleges gyógyulása a szülés után következik be. Az esetek többségében császármetszésre kerül sor, mert az anya vagy a magzat állapota nem engedi meg a tartós várakozást, és a hüvelyi szülés során a magzat veszélyeztetettsége fokozódik. A szülés vagy műtét utáni időszakban az anya további szoros felügyeletet igényel, elsősorban a vérnyomás ellenőrzése céljából.

Fontos tudni, hogy a preeklampsziás terhes nő későbbi életkorában a magas vérnyomás és az egyéb szív- és érrendszeri betegségek esélye növekszik, azonban megfelelő életmóddal, táplálkozással, mozgással e késői betegségek megelőzhetők.